

**TÜRK BASINININ DOĞAL AFETLERE İLİŞKİN BAKIŞ AÇISINI
BELİRLEMeye YÖNELİK BİR İNCELEME****AN INVESTIGATION INTO THE PERSPECTIVES OF TURKISH
NEWSPAPERS ON NATURAL DISASTERS***Hakan KOÇ****Özet:**

Bu çalışmanın amacı, 2009 - 2012 yılları arası Türkiye ve Dünyada meydana gelen doğal afetleri Türk Basınının (Gazete) nasıl bir söylem ve anlayışla sunduğunu, bireylere doğal afet bilinci kazandırma yönünde basın bir kaygı taşıyıp taşımadığını, yazılı basının doğal afet eğitime ne kadar yer verdiğini tespit etmektir. Bu amaca ulaşabilmek için Türkiye’de Türkçe yayın yapan ulusal gazeteler incelenmiştir. Gazete haberleri medya takip merkezinden temin edilmiştir. Doküman incelemesi yolu ile elde edilen 1234 veri ilişki analizi yöntemi ile dört genel ve yirmi bir alt kategoriye ayrıldı. Kategoriler arası korelasyona bakıldı. Araştırma sonucunda bulunan sonuçlardan bazıları şunlardır:

a. Doğal afet haberlerine bakıldığında en fazla haberin depremle ilişkili olduğu tespit edilmiştir.

b. Doğal afet haberlerinin Türk yazılı basınında daha çok haber içerikli olduğu bunun yanı sıra doğal afetlerle ilgili eğitici ve magazin içerikli haberlerde bulunmuştur.

c. Doğal afetlerle ilgili haberler daha çok okuyucuya iç sayfalardan sunulmaktadır. Ancak özellikle Türkiye’de yaşanan ve büyük oranda can ve mal kayıplarına yol açan doğal afetlerle ilgili haberler çoğunlukla ana sayfanın dört ikisini veya dört üçünü kapsayacak şekilde manşet haber olarak verilmektedir.

d. Doğal afet sosyal, ekonomik ve günlük yaşamı etkilediği sürece haber olarak gündemde yerini korumakta ve manşet haber olarak verilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Doğal Afet, Gazete, Doğal Afet Haberleri, Manşet Haber, Köşe Yazısı.

Abstract:

The purpose of the present study is to examine the discourse used by Turkish printed media (newspapers) to report the natural disasters that occurred in Turkey and abroad between 2009 and 2012, whether the press was worried about raising individuals' awareness of natural disasters and the extent to which these newspapers

* Yrd. Doç. Dr., Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Eğitimi Ana Bilim Dalı – Sivas
hakankoc66@gmail.com

addressed disaster education. In line with this purpose, national Turkish newspapers published in Turkish were analyzed. News stories were obtained from a media centre. 1234 documents were divided into four general and twenty-one sub-categories by using correlation analysis. The correlation between categories was examined using Pearson correlation. Some of the results of the study obtained are as follows.

a. The analysis revealed that the news items with the highest number were related to earthquakes.

b. The news items mostly had news content. Besides this, there were educational and magazine news about natural disasters.

c. The news reports about natural disasters in the Turkish printed media are presented to the reader in the inner pages. However, the news concerning natural disasters causing considerable loss of lives and properties in Turkey mostly makes headlines and cover a half or the three-thirds of the front page.

d. Natural disasters remain on the agenda as a news item as long as it has an impact upon social, economic and daily life, and they make headlines.

Key words: Natural Disaster, Newspapers, News About Natural Disasters, Headlines, Columns.

Giriş

Araştırmanın bu kısmında konuya açıklık getirmek amacıyla, Medyanın doğal afetlerin etkilerini azaltmada rolü nedir? sorusuna cevap arandı.

İnsanlar için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal yaşamı ve insan faaliyetlerini durdurarak veya kesintiye uğratarak toplulukları etkileyen ve etkilenen topluluğun kendi imkân ve kaynaklarını kullanarak üstesinden gelemeyeceği doğal, teknolojik ve insan kaynaklı olayların sonuçlarına afet denilmektedir (Ergünay, 2009, s. 3).

Afetleri kökenlerine (doğal, teknolojik ve beşeri) ve meydana geliş hızlarına göre (ani ve yavaş gelişen) sınıflandırmak mümkündür.

Afetler doğal, teknolojik ve beşeri sebepli olabilir (McFarlane ve Norris, 2006, s. 3). Doğal afetler, kasırga, hortum, deprem gibi olayları içerirken, teknolojik afetler kimyasal sızıntı, nükleer patlamalar gibi olayları içermektedir. Terörist saldırıları ve şiddet içeren diğer beşeri kökenli olaylar ise beşeri afetler olarak nitelendirilir (Houston vd., 2012, s. 609).

Deprem, sel, çamur akıntıları, çığ ve kaya düşmeleri gibi afetler hızlı gelişen afetlere örnek gösterilebilir. Buna karşılık kuraklık, açlık gibi afetler ise yavaş gelişen afetlere örnek teşkil eder.

Doğal afet; üretim, tüketim, istihdam gibi mal varlıkları üzerinde önemli negatif etkileri ile ekonomik fonksiyonların kesilmesine neden olan bir doğal olay olarak tanımlanabilir (Hallegatte ve Przulski, 2010, s. 2).

Doğal afetler kısaca, toplumun sosyo-ekonomik ve kültürel etkinliklerini olumsuz yönde etkileyen, önemli ölçüde can ve mal kaybına neden olan, ağırlıklı olarak ya da tamamen doğal etkenlerin neden olduğu olaylar olarak tanımlanabilir (Şahin ve Sipahioğlu, 2007, s. 3).

Deprem, heyelan, volkanik faaliyetler, çığ vb. bunların hepsi birer doğa olayıdır. Bu doğa olayları can ve mal kayıplarına neden olmadığı sürece afet özelliği taşımazlar. “*Doğal olaylar, insanlara zarar verdiği ve etkilediği sürece afettir*” (Özey, 2011, s. 3).

Doğal afetlerle mücadelede bireylerin eğitim seviyeleri oldukça önemlidir. Bireylerin doğal afetlere yönelik eğitim ve bilgi seviyeleri arttıkça, doğal afetlerin neden olduğu maddi ve manevi zararların boyutları, bireylerin doğal afetlere yönelik hazırlıkları ve doğal afetlere yönelik tutum ile davranışları da değişmektedir. Nitekim bu savı doğrulayan çok sayıda çalışma mevcuttur. Haroutune (2000), Başbüyük (2004), Ologunorisa ve Adeyemo (2005), Öcal (2011), Nadeem vd. (2012), Buluş vd. (2010)’nin yaptıkları çalışmalar bu savı doğrular nitelikteki çalışmalardan birkaçıdır.

Bireylerin doğal afetlere yönelik bilinç kazanmasında ebeveynler, okullar, öğretmenler, yazılı ve sözlü basın vb. kişi ve kurumlar oldukça etkilidir. Araştırma konusu gereği burada medya üzerine odaklanılmıştır.

1. Doğal Afetlerin Etkilerini Azaltmada Medyanın Rolü Nedir?

Medya doğal afetler öncesi ve sonrasında, halkın doğal afetler hakkında bilgilendirilmesi ve bilinçlendirme faaliyetlerinde, resmi kurum yetkilileri ile halk arasında iletişim kurmada, afetlerden kaynaklanan maddi ve manevi kayıpları azaltmada son derece önemli bir araçtır.

Kitle iletişim araçları afetler hakkındaki özel bilgi kaynaklarını içerir ve doğal afetlerde vatandaşın bilgilerini düzenlemede önemli bir rol oynamaktadır (Hiroi vd.,1985; Gaddy ve Tanjong,1986; Wilkins, 1986; Sood vd.,1987; Wilkins ve Patterson, 1987; Hilton vd.,1992; Cowan vd., 2002, s. 171).

Bir afet gerçekleştiğinde, medyanın rolünün (eğer mevcutsa) mümkün olan uyarıları aktarmayı, gerçekleşen olayın bir tanımlamasını sağlamayı, olay sonrasında dair halkı bilgilendirmeyi ve hatta birey ve toplumun düzelmesine ve toplumun esnekliğine katkıda bulunmaktır (Fran vd., 2008, s. 127).

Kuşkusuz 1999’da Türkiye’de gerçekleşen Marmara Depreminin ulusal anlamda sosyal ve ekonomik etkilerinin çok fazla oluşu bu

etkileşimde önemlidir. Ancak daha da önemlisi 1999 Marmara depreminden sonra ulusal ve yerel kitle iletişim araçlarının deprem eğitimine daha geniş yer vermiş olmasıdır. Bu anlamda görsel özelliği olan televizyonun rolü ön plana geçmektedir. Nitekim deprem hakkındaki bilgilerinizi daha çok nereden öğrendiniz sorusuna verilen cevaplarda televizyon %90 gibi oldukça yüksek bir orana ulaşmaktadır. Televizyondan sonra geriye kalan seçenekleri %1-2 oranında gazete, yaygın eğitim kurumları, okul, uzmanlar, gazete ve dergiler oluşturmaktadır. Dolayısıyla hem görsel ve hem işitsel olma özelliği, en fazla takip edilen kitle iletişim aracı oluşu ve geniş halk kitlelerine ulaşıyor olması gibi nedenlerle yaygın eğitimde televizyon son derece önemlidir. Bu bakımdan özellikle 1999 Marmara Depreminden sonra televizyonlarda sürdürülmekte olan deprem eğitimine ağırlık vererek devam ettirilmesi gerekmektedir (Başbüyük, 2004, s. 210).

Eila vd. (2011) çalışmalarında doğal afet mağdurları üzerinde yerel radyo yayınlarının etkilerini incelemişlerdir. Araştırmacılar bulgulara dayalı olarak; radyo yayınının doğal afet mağdurların bilgi paylaşımına, (Tsunaminin belirtilerini bilme, ilk yardım çantası hazırlama, acil durum sirenleri çaldığında nereden bilgi alacaklarını bilme, kriz durumunda diğer insanlara nasıl yardım edeceklerini bilme gibi) karar verme süreçlerine ve ayrıca doğal afetlere yönelik bir bilinç geliştirilmesine olumlu yönde katkı yaptığını ifade etmektedirler.

Doğal afet konusunda medya bireylerin bilgi, tutum ve davranışlarında olumlu yönde değişiklikler yaptığı kadar bu konuda kavram yanlışlığına da neden olabilir. Cin (2010) çalışmasında, Türk medyasının bireylerde doğal afetlerle ilgili kavram yanlışlığına neden olduğunu belirtmektedir. Cin bu konudaki fikirlerini şu şekilde ifade etmektedir: “*Yazılı ve görsel basında depremin büyüklüğü ile depremin şiddeti pek çok haberde yanlış kullanılmaktadır. Basında yer alan “Türkiye’de deprem: Richter ölçeğine göre 6.4 şiddetindeki depremde ...”, “Cezayir’in başkenti Cezayir yakınlarında Richter ölçeğine göre 5.7 şiddetinde bir deprem meydana geldiği...”, “22 Ocak 1997 Çarşamba günü, saat 19.57 civarında, Hatay İlini, Richter ölçeğine göre 5,5 şiddetinde sarsan şok depremle başlayan sarsıntılar...” gibi haberlere sık sık rastlamak mümkündür. Yanılgı içeren bu tür haberler, öğrencilerin depremin büyüklüğü ile depremin şiddetini karıştırmalarına neden olabilir*”(Cin, 2010, s. 76).

Tsai yaptığı bir çalışmada 11-12 yaşındaki çocuklara depremin sebebi hakkında hangi kaynaklardan bilgi edindikleri sordu. Çocuklar öncelikli olarak bilgi kaynaklarının öğretmen, ebeveyn ve medya araçları (gazete ve televizyon) olduklarını ifade etmişlerdir. Tsai ebeveyn ve medya aracılığı ile deprem hakkında bilgi sahibi olan öğrencilerin daha fazla mitlere ve bilimsel/mitik dünya görüşüne sahip olduklarını ifade etmektedir. Tsai, Tayvan’da yayın yapan televizyonların depremin oluşumunu tanımlamak

için sıklıkla dünyanın üzerinde olduğu öküz hareketlendi diye bir başlık kullanmaktadır. Bu haber başlığı öğrencilerin depremleri mitik bir perspektiften görmelerine yol açabileceğini ifade etmektedir. Tsai medyanın kullandığı mecazi mistik sözün çocukların depremin sebebini yanlış algılamaya yol açabileceğini ifade etmektedir (Tsai, 2001, s. 1012-1013).

2. Çalışmanın Amacı

Doğal afetler sosyal, psikolojik, ekonomik vb. yönleriyle toplumun büyük bir çoğunluğunu etkisi altına almaktadır. Bu yönüyle doğal afetler jeoloji, meteoroloji, coğrafya, sosyoloji, psikoloji, tıp, iletişim, ekonomi vb. alanlarda çalışan farklı bilim adamlarının sürekli ilgisini çekmektedir ve çekmeye de devam etmektedir. Bu yönüyle nitekim bilim adamları doğal afetleri farklı boyutlarda ele alarak incelemektedirler. Bu araştırmada da söz konusu doğal afetler aşağıdaki boyutlarda incelenmeye çalışılmıştır:

- Doğal afetlere bakış açısı yönünden hangi doğal afet türü Türk basınında daha fazla gündem oluşturmaktadır?
- Türk Basını, (Gazete) doğal afet haberlerini nasıl bir söylem ve anlayışla kamuoyuna sunmaktadır? / Türk Basını doğal afet eğitimine ne düzeyde yer vermektedir?
- Gazeteler doğal afet haberlerini daha çok hangi sayfalardan kamuoyuna sunmaktadır?
- Doğal afet haberleri yazılı basında ne kadar süre gündemde kalmaktadır?

3. Araştırmanın Sınırlılıkları:

Araştırmanın iki önemli sınırlılığı söz konusudur. Birincisi gerçekleştirilen araştırma, medya araçlarından sadece günlük ulusal gazetelerin taranmasıyla sınırlandırılmıştır.

İkincisi ise gazetelerde var olan ve can ile mal kayıplarına yol açan doğal afet ile ilgili haberlerle sınırlıdır.

4. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verilerini Türkiye’de günlük Türkçe yayın yapan ulusal gazeteler elde edilmiştir.

5. Yöntem

Araştırma, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması niteliğindedir. Yin (1984)’e göre durum çalışması; güncel bir olguyu kendi gerçek yaşam çerçevesi içinde çalışan, olgu ve içinde bulunduğu içerik arasındaki sınırların kesin hatlarıyla belirgin olmadığı ve birden fazla kanıt

veya veri kaynağının mevcut olduğu durumlarda kullanılan, bir araştırma yöntemidir (Yıldırım ve Şimşek, 2005; Taşdemir ve Kuş, 2011, s. 3).

6. Veri Toplama Teknikleri:

Çalışmada veriler; 2009–2013 yılları arasında ulusal basında gazete haberleri doküman incelemesi yoluyla incelenerek elde edilmiştir. Doğal afetler hakkında ulusal her bir gazete haberi, Türkiye’de günlük basını takip eden ve haberleri kayıt altına alan Medya Takip merkezinden temin edilmiştir. Doğal afetlerle ilişkili haber ve köşe yazıları araştırmacı tarafından kontrol edilerek çalışma kapsamına dâhil edilmiştir. Araştırma kapsamında 1234 haber analiz edilmiştir. “*Nitel çalışmalarda iç geçerliği arttırabilmek ve gözlemcilerin ön yargılarının araştırmaya yansımalarını engellemek için, gözlemler ve görüşmelerin tek bir kişi tarafından değil birden fazla kişi tarafından yapılmasında fayda vardır*” (Büyüköztürk vd., 2008).

Bu amaçla, araştırmanın güvenilirliği için iki ayrı araştırmacı tarafından 2010 -2012 yılları arasında haber niteliği taşıyan doğal afet olayları tablo - 1’deki forma göre kodlandı. Araştırmacılar tarafından yapılan iki ayrı analiz sonuçları karşılaştırıldı ve birbiri ile uyumu kontrol edildi. Birbiri ile uyum göstermeyen kodlarda uzman görüşü alınarak ilgili kutucuğa tekrar kodlanmıştır. Doğal afetlerle ilgili, 2010 yılında 275 adet haber, 2011 yılında 823 adet haber ve 2012 yılında ise 136 adet haber bulunmaktadır.

Tablo 1: Doğal Afet ve Doğal Afet Haberlerinin Sınıflandırılması

Genel Kategoriler	Özel Alt Kategoriler	Frekans
1. Haberlerle Doğal Afet Çeşitlerine Bakış Önceliği	Deprem	
	Volkan Püskürmeleri	
	Tsunami	
	Kütle Hareketleri (Heyelan, kaya düşmesi, çamur akıntısı)	
	Sel	
	Çığ	
	Şiddetli Rüzgârlar (Fırtına, kasırga, hortum)	
	Yıldırım	
	Kuraklık	
	Orman Yangınları	
2. Haberin Veriliş Amacı	Haber Amaçlı	
	Eğitim Amaçlı	
	Magazin Amaçlı	
3. Genel Doğal Afetlere İlişkin Haberlerin Veriliş Biçimleri	Manşet Haber	
	Köşe Yazısı	
	İlk ve Diğer Sayfalarda Yer Alan	
	Haberler	

4. Doğal Afet Haberlerinin Gündemde Kalma Süreleri	1 -7 gün 8-14 gün 15- 21gün 22-28 gün 28 ve üzeri
---	---

7. Verilerin Çözümlemesi:

Araştırmada içerik analizi tekniklerinden olumsuzluk (ilişki) analizi kullanılmıştır. Durum çalışmalarında genellikle bir durumun tanımlanması, temanın araştırılması, temalar hakkında verilerin toplanması ve temaların karşılaştırılması araştırmacı tarafından yürütülür (Bloor ve Wood, 2006). Araştırmada, veri tabanını oluşturan metinler, olumsuzluk veya bağlantı analizi yöntemiyle çözümlenmiştir (Osgood, 1959). Bağlantı analizi, bir bütünde çeşitli mesaj öğelerinin hangi ilişki yapısı içinde birlikte bulunduğunu saptamayı amaçlamaktadır (Akt. Taşdemir ve Kuş, 2011, s. 3).

Bu araştırmada elde edilen veriler 4 farklı genel kategori ve 21 alt kategori altında bir formda birleştirilmiştir (Tablo 1). Bu form araştırmacı tarafından oluşturuldu. Böylelikle belirlenen kategoriler altındaki kodlar birbirleriyle ilişkili biçimde açıklanarak yorumlanmış ve araştırmacının amacı doğrultusunda sonuçlar ortaya konmuştur.

Elde edilen kodların birlikte görülme frekansları hesaplanmış ve kategoriler arası ilişkiye bakılmıştır.

Araştırmacı tarafından yapılan yorumları desteklemek amacıyla doküman metinlerinden örnek alıntılara yer verilmiştir.

8. Bulgular

Doğal Afetlere Bakış Açısı Yönünden Hangi Doğal Afet Türü Türk Basınında Daha Fazla Gündem Oluşturmaktadır?

2010-2012 yıllarında Türk yazılı basınında (günlük gazete) doğal afetlerle ilgili 1234 haber bulunmaktadır. Doğal afet haberlerine bakıldığında en fazla haberin depremle ilgili olduğu görülmektedir. Bu yıllarda depremle ilgili toplam 822 adet haber gözükmetedir. Deprem haberlerini sırası ile 184 haber ile şiddetli rüzgârlar, 89 haber ile volkanizma, 48 haber ile kütle hareketleri, 43 haber ile sel,18 haber ile yıldırım, 12 haber ile çığ, 10 haber ile tsunami, 6 haber ile orman yangınları ve 2 haber ile kuraklık izlemektedir (Tablo 2). Türk yazılı basınında en fazla haberin deprem olmasında hem 23 Ekim 2011 hem de 9 Kasım 2011 tarihlerinde Türkiye'nin Van ilinde iki büyük depremin yaşanması ve bu doğal afetin Türkiye'de çok sayıda can ve mal kayıplarına yol açmasıdır.

Depremden sonra Türk yazılı basınında daha fazla gündemde kalan doğal afetler şiddetli rüzgârlar (n: 89) ve volkanizmadır (n:48).

Tablo 2: Türk Yazılı Basınında 2010 -2012 Yıllarında Doğal Afetlerle İlgili Haber Sayıları

	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A	Toplam	
2010 YILI	Doğal Afet Türleri													
	Deprem	3	-	43	1	-	-	-	1	-	-	-	-	48
	Volkanizma	3	-	-	20	5	1	1	6	1	2	20	1	60
	Tsunami	1	-	-	2	-	-	-	-	-	1	1	1	6
	Kütle Hareketleri (Heyelan, Kaya Düşmesi ve Çamur Akıntısı)	11	4	2	-	1	1	2	8	3	-	-	-	32
	Sel	4	3	1	-	-	-	5	10	1	-	-	1	25
	Çığ	2	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9
	Şiddetli Rüzgarlar (Fırtına, Kasırga,Hortum vb)	1	-	10	5	5	17	8	4	14	15	3	4	86
	Yıldırım	-	-	-	-	-	4	1	-	-	-	-	-	5
	Kuraklık	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
	Orman Yangınları	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	3
	Toplam	25	14	56	28	11	24	17	30	19	20	24	7	275
	Deprem	-	-	1	-	-	-	-	-	-	456	180	33	670
	Volkanizma	2	2	4	-	10	6	1	2	-	-	-	1	28
Tsunami	-	-	-	1	1	-	-	2	-	-	-	-	4	
2011 YILI	Kütle Hareketleri (Heyelan, Kaya Düşmesi ve Çamur Akıntısı)	2	1	1	6	3	1	1	-	1	-	-	-	16
	Sel	2	-	-	1	-	-	1	-	-	4	2	-	10
	Çığ	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
	Şiddetli Rüzgarlar (Fırtına, Kasırga,Hortum vb)	3	1	1	25	27	2	1	16	11	2	-	3	92
	Yıldırım	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
	Kuraklık	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
	Orman Yangınları	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Toplam	9	4	7	33	42	10	4	20	13	462	182	34	823
	Deprem	15	17	15	10	4	2	5	4	7	15	5	5	104
	Volkanizma	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
	Tsunami	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Kütle Hareketleri (Heyelan, Kaya Düşmesi ve Çamur Akıntısı)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Sel	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	6	8
	Çığ	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2
Şiddetli Rüzgarlar (Fırtına, Kasırga, Hortum vb)	-	-	2	-	-	-	-	2	1	-	1	-	6	
Yıldırım	-	-	-	-	4	4	-	3	1	-	-	-	12	
Kuraklık	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Orman Yangınları	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	3	
Toplam	15	17	18	10	11	6	6	9	12	15	6	11	136	

Türkiye'nin konumundan dolayı şiddetli rüzgârlar Türkiye'de çok büyük oranda can ve mal kayıplarına neden olmaz. Ancak bu afet ile ilgili haber sayının Türk yazılı basınında yüksek olmasında Amerika Birleşik Devletlerinde yaşanan hortum ve kasırgalar etkili olmuştur.

Türkiye'de aktif volkan bulunmamasına rağmen İzlanda'daki Eyyafyallayöküll volkanik dağından çıkan tüf ve tozlar Avrupa'da uzun bir süre hava trafiğinin iptaline neden olmuştur. Nitekim Avrupa'dan Türkiye'ye ve Türkiye'den Avrupa'nın çeşitli devletlerine yapılacak uçak seferleri iptal olmuştur. Bu durum Türk yazılı basınında volkanik aktivitelerle ilgili haberler sayısının artmasına sebep olmuştur.

Tablo 3 incelendiğinde, doğal afet türleri ile ilgili haberler arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Türk Basını, (Gazete) Doğal Afet Haberlerini Nasıl Bir Söylem ve Anlayışla Kamuoyuna Sunmaktadır? Türk Basını Doğal Afet Eğitime Ne Düzeyde Yer Vermektedir? Sorularına Yönelik Bulgular

Tablo 3: Doğal Afet Türleri Arası İlişkiler

Doğal Afet Türleri	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
Deprem (1)										
Volkanizma (2)	-.061									
Tsunami (3)	,052	,020								
Kütle Hareketleri (4)	-.463	,010	,283							
Sel (5)	-.022	-,298	,259	,316						
Çığ (6)	-.200	-,329	-,388	,253	-,045					
Şiddetli Rüzgarlar (7)	-.119	,360	,407	,030	-,280	-,547				
Yıldırım (8)	-,314	,074	-,196	-,049	-,223	-,166	,454			
Kuraklık (9)	-,224	,266	-,166	-,124	-,394	-,117	,446	,456		
Orman Yangınları (10)	,370	-,374	-,097	-,097	-,015	-,273	,359	,000	-,234	

** P<.01 * P<.05

Doğal afetlerle ilgili 1234 haberin, 1131 tanesi haber içerikli, 72 tanesi eğitim içerikli ve 31 tanesi de magazin içeriklidir (Tablo 4). Haber, eğitim ve magazin içerikli doğal afet haberlerine örnek teşkil edecek doğrudan alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

Haber İçerikli Metinler

07.01.2010, Yeni Mesaj, Pakistan'da toprak kaydı: 10 ölü 50 yaralı. Pakistan'ın Hindikuş dağları eteklerinde bulunan Hunza bölgesinde toprak kayması sonucu 10 kişi öldü. 50 kişi yaralandı.

12.05.2010, Bugün, ABD'de Hortum Kâbusu: ABD'nin Oklahoma eyaletinde hortum felaketi 5 kişinin ölümüne, onlarca kişinin de yaralanmasına yol açtı. Hortum geçtiği yerlerde binaları, otomobilleri içine çekti. Bölgede maddi hasar büyük. ABD'nin güneyindeki eyalette enerji nakil hatları da büyük zarar gördü. Binlerce ev elektriksiz kaldı. Tır ve kamyonların devrilmesi nedeniyle otobanlarda trafik de felç oldu. Hortum, komşu Kansas eyaletinde de hasara yol açtı.

Eğitim İçerikli Metinler

28.08.2011, *Yeni Şafak*, *Kasırğa Sırasında Yanınıza Bunları Alın:* Marketleri boşaltan ABD'lilerin alış veriş listesi şöyle: 3-5 günlük içecek su, tuvalet kağıdı, peçete, plastik tabak ve

çatal, bıçaklar, yağmura uygun kıyafetler, battaniyeler, iki hafta yetecek miktarda ilaç, mum, fener, ek piller, pille çalışan radyo ve bol miktarda çöp poşeti.

27.10.2011, *Zaman*, *Arama kurtarma çalışmaları yapılırken nelere dikkat edilmeli:* Yeri belirlenen kişilere bina katlarının üstten delinerek girilmesi enkaza yandan girişe göre daha güvenlidir. Ancak enkaz eğimli yıkılmış ise kayma riskine dikkat edilmeli.

Tablo 4: Yıllar ve Aylara Göre Doğal Afet Haberlerinin Veriliş Amacı

	Doğal Afetlerin Veriliş Amacı	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A	Toplam
2010 YILI	Haber	21	12	53	22	11	20	17	29	18	20	24	7	254
	Eğitim	-	1	3	4	-	2	-	-	1	-	-	-	11
	Magazin	4	1	-	2	-	2	-	1	-	-	-	-	10
	Toplam	25	14	56	28	11	24	17	30	19	20	24	7	275
2011 YILI	Haber	8	4	7	33	41	10	4	19	13	421	161	36	757
	Eğitim	1	-	-	-	-	-	-	1	-	33	12	-	47
	Magazin	-	-	-	-	1	-	-	-	-	8	9	1	19
	Toplam	9	4	7	33	42	10	4	20	13	462	182	37	823
2012 YILI	Haber	13	15	15	10	10	6	6	8	12	15	6	4	120
	Eğitim	2	1	2	-	1	-	-	1	-	-	-	7	14
	Magazin	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
	Toplam	15	17	18	10	11	6	6	9	12	15	6	11	136

Magazin İçerikli Metinler

09.06.2010, *Posta*, *Yıldırım aşkı yıldırım bitirdi:* Evlenme teklifi öncesi ormanda yürüyüşe çıkan çifte yıldırım çarptı. Sevgililerden biri ağır aralanırken genç kız hayatını kaybetti. Evlenme teklif edecekti. Amerika Tennessee'de Richard Butler (30) bir alışveriş merkezinde görüp yıldırım aşkıyla vurulduğu Bethany Lort (25) ile 1 yıldır beraberdi. Geçtiğimiz cuma romantik bir gün geçirmek isteyen çift ormanda yürüyüşe çıktı. Richard Butler, gezinti sonrasında sevgilisine evlenme teklifi etmeyi düşünüyordu. Özenle seçerek aldığı tek taş yüzüğü cebine koymuştu. Birden sağanak yağmur bastırdı. Üç kere yıldırım çaktı. Üçüncü yıldırım birbirlerinden 1 metre mesafeyle yürüyen sevgilileri çarptı. Yaralanan

Richard Butler sürünerek yerde yatan sevgilisinin yanına gitti. Ne yazık ki sevgilisi ölmüştü.

04.01.2010, *Milliyet*: *Facia Sarkozy'nin oğlunu teğet geçti*: Yeni yılını Rio de Janeiro açıklarındaki Pigs Adası'nda kutlayan Sarkozy, neredeyse binlerce tonluk toprak yığınının altında kalacaktı. Pierre, Sarkozy'nin Marie-Dominique Culioli ile olan ilk evliliğinden doğan 2 oğlundan biri.

Tablo 5: Doğal Afet Haberlerinin Veriliş Amacı İle İlgili İlişkiler

Doğal Afet Haberlerinin Veriliş Amacı	(1)	(2)	(3)
Haber (1)			
Eğitim (2)	,981**		
Magazin (3)	,783**	,769**	

** P< .01

İlk günlük afet haberlerinin içeriği daha çok panik, serzeniş görüntüleri (doğal afetten sağ kurtulan birey ve en kaz altında kalan insan görüntüleri, yıkılan ve tahrip olan beşeri yapılar vb.) ve yardım haberleri üzerine odaklandığı dikkat çekmektedir.

Türk basınında doğal afet haberleri köşe yazısı şeklinde okuyucuya pek sunulmamaktadır. Ancak doğal afetten hemen sonra doğal afet ile ilgili köşe yazılarının arttığı da önemli bir detaydır. Bu köşe yazılarının içeriği çoğunlukla toplumda yardımlaşmaya, birlik ve dayanışmaya vurgu yapan tarzda olduğu dikkat çekmektedir. Bu yazılar çoğunlukla eğitim içeriklidir.

Tablo 5 incelendiğinde, doğal afet haberlerin veriliş amacı arasında ($r_{1-2} = .981$ P< .01; $r_{1-3} = .783$ P< .01; $r_{2-3} = .769$ P< .01) anlamlı ve yüksek bir ilişki vardır. Bu sonuç kategorilerin (doğal afet haberlerinin veriliş amacı) birbiri ile olumlu ilişki içinde olduğunu göstermektedir. Yani haber içerikli doğal afet haberleri artarken eğitim ve magazin amaçlı doğal afet haberlerinde de bir artış söz konusudur.

Gazeteler Doğal Afet Haberlerini Daha Çok Hangi Sayfalardan Kamuoyuna Sunmaktadır?

Doğal afetlerle ilgili 1234 haberin, 120 tanesi manşet, 88 tanesi köşe yazısı ve 1026 tanesi ise iç sayfalarda okuyucuya sunulmuştur (Tablo 6). Türkiye'de genellikle doğal afet haberleri iç sayfalarda okuyucuya sunulmaktadır.

Tablo 6: Yıllar ve Aylara Göre Doğal Afet Haberlerinin Veriliş Biçimi

Doğal Afetlerin Veriliş Amacı	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A	Toplam
2010 YILI													
Manşet Haber	-	-	26	4	-	-	-	2	-	-	-	-	32
Köşe Yazısı	-	-	1	3	-	-	-	1	-	-	-	-	5
2. ve Diğer Sayfalarda Yer Alan Haberler	25	14	29	21	11	24	17	27	19	20	24	7	238

	Toplam	25	14	56	28	11	24	17	30	19	20	24	7	275
2011 YILI	Manşet Haber	-	-	1	-	1	-	-	-	-	47	30	4	83
	Köşe Yazısı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	54	21	1	76
	2. ve Diğer	9	4	6	33	41	10	4	20	13	361	131	32	664
	Sayfalarda Yer Alan Haberler													
	Toplam	9	4	7	33	42	10	4	20	13	462	182	37	823
2011 YILI	Manşet Haber	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2	5
	Köşe Yazısı	1	1	1	1	-	-	-	-	-	3	-	-	7
	2. ve Diğer	14	15	17	9	9	6	6	9	12	12	6	9	124
	Sayfalarda Yer Alan Haberler													
	Toplam	15	17	18	10	11	6	6	9	12	15	6	11	136

Özellikle Türkiye’de yaşanan ve büyük oranda can ve mal kayıplarına yol açan doğal afetlerle ilgili ilk haberler çoğunlukla ana sayfanın dört ikisini veya dört üçünü kaplayacak şekilde manşet haber olarak verilmektedir.

İlk gün verilen doğal afet haberlerinin başlıkları koyu ve büyük punto ile verilmektedir.

Daha az can ve mal kayıpların yol açan ve Türkiye ile yakından etkileşim içinde olmayan coğrafyalarda meydana gelen doğal afet haberleri ve bunların yanı sıra ilk günkü sıcaklığını yitiren doğal afet haberleri daha çok iç sayfalarda ve küçük punto ile verilmektedir.

Doğal afet ile ilgili köşe yazıların saman alevi gibi kısa süreli olduğu da önemli ölçüde dikkat çekmektedir. Doğal afet ile ilgili köşe yazılarının içeriği daha çok toplumda dayanışmaya vurgu yapan tarzdadır. Bu içerikli yazıların yanı sıra bu kısımda yerel yönetimleri, inşaat sektöründe hizmet veren teknik eleman ve firmalarının hatalı uygulamalarını, eleştiren metinlerde bulunmaktadır. Bu yazılarda ayrıca siyasi parti liderlerinin söylemlerine de önemli ölçüde yer vermektedirler.

Tablo 7 incelendiğinde, doğal afet haberlerin veriliş biçimi arasında ($r_{1,2} = .871$ $P < .01$; $r_{1,3} = .864$ $P < .01$; $r_{2,3} = .996$ $P < .01$) anlamlı ve yüksek bir ilişki vardır. Bu sonuç kategorilerin (doğal afet haberlerinin veriliş biçimi) birbiri ile olumlu ilişki içinde olduğunu göstermektedir.

Tablo 7: Doğal Afet Haberlerinin Veriliş Amacı İle İlgili İlişkiler

Doğal Afet Haberlerinin Veriliş Biçimi	(1)	(2)	(3)
Manşet (1)			
Köşe Yazısı (2)	,871**		
İç Sayfa(3)	,864**	,996**	

Doğal Afet Haberleri Yazılı Basında Ne Kadar Süre Gündemde Kalmaktadır?

Doğal afetlerle ilgili 1234 haberin, 877 tanesi 1-7 gün arasında, 130 tanesi 8-14 gün arasında, 54 tanesi 15-21 gün arasında, 26 tanesi 22-28 gün arasında ve 147 tanesi 29 gün ve üzeri gündemde yer bulmuştur (Tablo 8).

Doğal afet sosyal, ekonomik ve günlük yaşamı etkilediği süreçte gündemde yerini koruyor ve manşet haberi olarak veriliyor. Bir ay ve daha uzun süreli yazılı basında yer bulan afet haberlerinin başlıca özellikleri şunlardır:

29 günü geçen doğal afetlerle ilgili haber içeriklerinin neredeyse tamamına yakını afetzedelere yapılan maddi yardımlar, afetzedelere yönelik uygulanan psikolojik destek aktiveleri, hasar tespit ve en kaz kaldırma çalışmaları, afetzedelere yönelik düzenlenen yasa tasarıları (afetzedeleri vergi borçlarını erteleme vb.) ve afetzedelerin isimlerini yaşatmak için okul, cadde sokak isimlerinin değiştirilmesi vb. konularını içermektedir.

Tablo 8: Yıllar ve Aylara Göre Doğal Afet Haberlerinin Gündemde Kalış Süreleri

	Doğal Afetlerin Veriliş Amacı	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A	Toplam
2010 YILI	1-7 gün	24	14	56	10	11	24	17	25	16	18	12	7	234
	8-14 gün	1	-	-	8	-	-	-	3	2	2	12	-	28
	15-21 gün	-	-	-	10	-	-	-	1	-	-	-	-	11
	22-28 gün	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
	29 gün ve üzeri	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
	Toplam	25	14	56	28	11	24	17	30	19	20	24	7	275
2011 YILI	1-7 gün	9	4	7	27	42	7	3	16	10	456	13	4	598
	8-14 gün	-	-	-	6	-	3	-	4	3	6	80	-	102
	15-21 gün	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	43	-	43
	22-28 gün	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21	2	23
	29 gün ve üzeri	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	25	31	57
	Toplam	9	4	7	33	42	10	4	20	13	462	182	37	823
2012 YILI	1-7 gün	-	1	4	-	10	4	1	5	8	-	1	11	45
	8-14 gün	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	15-21 gün	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	22-28 gün	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	2
	29 gün ve üzeri	15	16	14	10	1	2	5	4	2	15	5	-	89
	Toplam	15	17	18	10	11	6	6	9	12	15	6	11	136

Doğal afetlerin etkileri uzun süreli olarak beşeri ve ekonomik yaşantıyı etkiliyorsa basında yer alma süresi de uzamaktadır. Örneğin; İzlanda'daki Eyyafyallayöküll volkanik dağın etkileri uzun süreli uçak seferlerinin iptaline neden olduğu için bu doğal afet haberi neredeyse bir aya yakın süre Türk basınında yer bulmuştur.

Türkiye sınırından uzakta gerçekleşen doğal afet haberleri genellikle bir gün gibi kısa bir süre gündemde kalabilmektedir. Ancak dünyaca tanındık kişiler afet mağduru konumunda ise afet haberlerinin gündemde kalış süreleri biraz daha uzamaktadır. Örneğin Rio de Janeiro yaşanan heyelanda

Fransız başbakanı Sarkozy'nin oğlu Pierre Sarkozy'den dolayı afet haberleri birkaç gün daha gündemde kalış süresi uzamıştır.

Türkiye'de afet zedeler çoğunlukla Kızılay'ın dağıttığı çadırlarda kalmaktadır. Doğal afet kış mevsimine denk geldiğinde afet zedelerin ısınması büyük bir sorun teşkil etmektedir. Afet zedeler ısınmak için çadırlarda tüplü soba yakmaktadırlar. Bu durum sık sık yangınlara neden olmaktadır. Bu tür haberlerde afetin gündemde kalış süresi üzerinde etkili olmaktadır.

Tablo 9 incelendiğinde, doğal afet haberlerin gündemde kalış süreleri arasında ($r_{8-14/1-7} = .960$ $P < .01$; $r_{22-28/1-7} = .990$ $P < .01$; $r_{22-28/8-14} = .977$ $P < .01$) anlamlı ve yüksek bir ilişki vardır. Bu sonuç kategorilerin (haberlerin gündemde kalma durumları 8-14/ 1-7; 22-28/1-7 ve 22-28 / 8-14) birbiri ile olumlu ilişki içinde olduğunu göstermektedir.

Tablo 9: Doğal Afet Haberlerinin Gündemde Kalış Süresi İle İlgili İlişkiler

Haberlerin Gündemde Kalış Süreleri	1-7	8-14	15-21	22-28
1-7				
8-14	,960**			
15-21	,528	,575		
22-28	,990**	,977**	,516	
29 ve üzeri	-,138	-,143	,034	-,060

** $P < .01$ * $P < .05$

9. Tartışma

Türk yazılı basınında en fazla doğal afetlerle ilgili haberin depremle alakalı olduğunu görmekteyiz. Houston, Pfefferbaum ve Rosenholtz'un (2012) yaptıkları çalışmada ise Amerika Birleşik Devletlerinde doğal afetlerle ilgili haberlerin en fazla hortum ve kasırga ile alakalı olduğu görülmektedir. Bu durum ülkelerin farklı coğrafi konumlara sahip olmasından kaynaklanabilir.

Türk yazılı basınında doğal afetlerle ilgili haberler okuyucuya iç sayfalardan sunulmakta ve gündemde kalış süreleri kısadır. Benzer bir sonucu Houston vd. (2012, s. 607) şu şekilde ifade etmektedirler: "*Medya bu felaketleri diğer haberlerden daha kısa zaman diliminde gündemde tutmaktadır. Ayrıca medya bu felaketlerin insanlar, bina ve doğa üzerindeki etkisine odaklanmaktadır ve felaket haberleri daha çok o anda neler olup bittiği ile ilgilidir*".

Hiroi ve arkadaşları (1985) Japon medyasındaki afet haberlerinin kapsamlı olmadığını ve en çok hasar gören nokta ya da en trajik vaka üzerine odaklanıldığını belirtmektedir (Cowan vd., 2002, s. 171).

Cowan vd. (2002) çalışmalarında doğal afetten (deprem) hemen sonra ve aynı doğal afetin bir yıl sonra medyada ele alınış biçimlerini analiz etmişlerdir. Depremden bir gün sonraki afet haberleri çoğunlukla ana sayfanın dört üçünü kaplayacak şekilde manşet haber olarak yer aldığını, doğal afet haberlerinin başlıkları 3-4 cm genişliğinde koyu ve büyük punto ile verildiğini belirlemişlerdir. Cowan vd.'nin bu tespiti bu çalışmanın üçüncü bulgusu ile büyük bir paralellik göstermektedir.

Cowan vd., afetten hemen sonra verilen doğal afet haberlerinin çoğunlukla okuyucuların ve seyircilerin dikkatini çeken ve insanların paniklemesi gibi mevcut sosyal kaos görüntülerini sunan nitelikte olduklarını ifade etmektedir (2002, s. 169-185). Cowan vd.'nin bu tespiti bu çalışmanın ikinci bulgusu ile benzerlik göstermektedir.

1992 Erzincan Depreminde sonra ilgili kurum ve kuruluşların ve kitle iletişim araçlarının deprem olgusuna daha çok dramatik anlamda yaklaşması ve konunun eğitim yönüne çok fazla eğilmemesi kişilerin problemi yeterince kavramasını güçleştirmiştir (Başbüyük, 2004). Başbüyük'ün bu tespiti bu araştırma içinde geçerli olduğu söylenebilir.

10. Sonuçlar ve Öneriler

Türk yazılı basınında en fazla doğal afetlerle ilgili haberin depremle alakalı olduğunu görmekteyiz. Bunun iki önemli nedeni bulunmaktadır. İlki Türkiye'nin bir deprem ülkesi olmasıdır. İkincisi ise depremlerin Türkiye'de büyük can ve mal kayıplarına yol açmasıdır.

Türk yazılı basınında doğal afetlerle ilgili haberler okuyucuya iç sayfalardan sunulmakta ve gündem kalış süreleri uzun değildir. Ancak çok sayıda can ve mal kaybına yol açan, uzun süreli sosyal ve ekonomik yaşantıyı etkileyen doğal afetlerin yazılı basın gündeminde kalma süreleri uzamaktadır.

Eğer afetlerde medyanın rolü olay sonrasında halkı bilgilendirmek ve yalnızca ne olduğu konusunda halka uyarılarda bulunmaksa o zaman verilen haberler tatmin edicidir. (Scanlon). Ancak eğer medya aynı zamanda bireylerin toplumların afetlere karşı hazırlıklı olmasını sağlamak, birey ve toplumlarda afete karşı bilinç ve duyarlılık kazanmalarını istiyorlarsa o zaman bu basında yer alan haberler son derece üzüntü vericidir (Houston vd., 2012).

İnsanları afetler konusunda eğitmeden ve doğal afetlere karşı bireylerde bir farkındalık oluşturmadan doğal afetlerin etkilerini azaltmak mümkün değildir. Gazeteler insanlar üzerinde afet konusunda bir farkındalık

oluşturmak istiyorlarsa mutlak suretle doğal afetlerle ilgili eğitim yazılarına periyodik aralıklarla yer vermelidir. Basın mensupları afet içerikli eğitim yazılarında meteorologlardan, jeologlardan, coğrafyacılar, çevre mühendislerinden, ilk yardım konusunda uzman doktorlardan vb. meslek gruplarındaki bireylerden yardım alabilirler. Afet eğitiminde uzman kişilerle röportajlar yapıp bu röportajlar periyodik aralıklarla eğitim yazılarına dönüştürülmelidir. Eğitim yazılarının içeriği afetin neden oluştuğu, oluşum sıklığı, afet öncesi, sırası ve sonrasında nelerin yapılması gerektiği veya nelerin yapılmaması gerektiği konularını kapsamalıdır. Ayrıca basın mensupları eğitim yazılarında afet konusunda yerel yönetimlerin, hükümet yetkililerinin varsa hatalı uygulamalarına, yine yerel ve hükümet yetkililerinin afet konusunda yerinde ve doğru uygulamalarına yer vermelidirler.

KAYNAKLAR

- Başbüyük A. (2004). Yetişkinlerde Deprem Bilgisi ve Etkili Faktörlerin İncelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, (161), 205-218.
- Bloor, M., & Wood, F. (2006). *Keywords in qualitative methods*. London: Sage.
- Bilgin N. (1988) *İçerik Analizi*. İzmir: Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Buluş Kırıkkaya, E., Oğuz Ünver, A. ve Çakın, O. (2011). İlköğretim Fen ve Teknoloji Programında Yer Alan Afet Eğitimi Konularına İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 5 (1), 27-42.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Cin, M. (2010). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Doğal Afetler İle İlgili Yanılgıları. *Marmara Coğrafya Dergisi*, (22), 70-81
- Cowan, J., McClure, J., & Wilson M. (2002). What a difference a year makes: How immediate and anniversary media reports influence judgements about earthquakes. *Asian Journal of Social Psychology*, (5), 169-185.
- Eila, R. M., Ross J., & Mike, A. (2011). Facilitating disaster preparedness through local radio broadcasting. *Disasters*, 35 (4), 801-815.
- Ergünay, O. (2009). Doğal Afetler ve Sürdürülebilir Kalkınma. *Deprem Sempozyumu*, 11-12 Kasım 2009, Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi.
- Norris, F. H., Stevens, S., Piferbaum, B., Wyche, K. F., & Pfefferbaum, R. L. (2008). Community Resilience as a Metaphor, Theory, Set of Capacities and Strategy for Disaster Readiness. *American Journal of Community Psychology*, (41), 127-50.
- Hallegatte, S., & Przulski, V. (2010). The Economics of Natural Disasters Concepts and Methods. *Policy Research Working Paper 5507 The World Bank Sustainable Development Network Office of the Chief Economist*.

- Haroutune, K. A. (2000). Loss as a Determinant of PTSD in a Cohort of Adult Survivors of the 1988 Earthquake in Armenia. *Implications for Policy Acta Psychiatr Scand*, (102), 58-64.
- Houston, J. B., Pfefferbaum, B., & Rosenoltz, C. E. (2012). Disaster News: Framing and Frame Changing in Coverage of Major U.S. Natural Disasters, 2000-2010. *Journalsim & Mass Communication Quarterly*, (4), 606-623.
- Japan International Cooperation Agency (JICA). (2004). *Türkiye'de Doğal Afetler Konulu Ülke Strateji Raporu*. [Country strategic report on natural disaster in Tur-key]. Ankara. http://www.deprem.gov.tr/sarbis/DDK/JICA_%FCIke%20strateji%20raporu_2004.pdf
- McFarlane, A., & Norris, F. H. (2006). Definitions and Concepts in Disaster Research. *Methods for Disaster Mental Health Research*, (1), 3-19.
- Nadeem, S., Saba, I., Zakir, H., Iqbal, M., & Bashir, A. (2012). The Impact of Natural Disasters on Economic Growth in Pakistan. *International Research Journal of Finance and Economics*, (83), 73-78.
- Ologunorisa, T., & Adeyemo, A. (2005). Public Perception of Flood Hazard in the Niger Delta, Nigeria. *The Environmentalist*, (25), 39-45.
- Öcal, A. (2011). The Relationship between Earthquake Knowledge and Earthquake Attitudes of Disaster Relief Staffs. *Disaster Advances*, 4 (1), 19-24.
- Özey, R. (2011). *Afetler Coğrafyası*. İstanbul: Aktif Yayınevi.
- Şahin, C. ve Sipahioğlu, Ş. (2007). *Doğal Afetler ve Türkiye*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Taşdemir, A. ve Kuş, Z. (2011). Yenilenen İlköğretim Programı İle İlgili Ulusal Gazetelerde Yayınlanan Haberlerin İçerik Analizi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, (1), 1-23.
- Tavşancıl, E. ve Aslan, E. (2001). *Sözel, Yazılı ve Diğer Materyaller İçin İçerik Analizi ve Uygulama Örnekleri*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Tsai, C. (2001). Ideas about earthquakes after experiencing a natural disaster in Taiwan: An analysis of students' worldviews. *International Journal of Science Education*, 23 (10), 1007-1016.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2000). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.